

Nature of Accounts in Accounting

www.namatek.com

شناخت ۴ ماهیت
حساب ها در علم
حسابداری

فهرست مطالب

۱. ماهیت بدهکار (Debit)
۲. ماهیت بستانکار (Credit)
۳. حساب های خنثی یا بدون ماهیت در حسابداری (Accounts Without Nature)
۴. ماهیت دوگانه حساب ها در حسابداری (Dual Nature of Accounts)

حسابداران و افرادی که با دانش حسابداری سر و کار دارند با شناخت صحیح از ماهیت حساب ها در حسابداری قادر هستند تا اسناد مالی را تنظیم کرده و برای ارائه گزارش به مدیریت، صورت های مالی مناسبی تهیه کنند. شناسایی ماهیت حساب ها بخش جدانشدنی این حرفه است؛ بنابراین لازم است که افراد از چگونگی آن آگاه باشند.

تا انتهای مقاله با معرفی ماهیت حساب ها با ما همراه باشید.

ماهیت حساب ها در حسابداری (Nature of Accounts)

در معادله اصلی حسابداری که در آن دارایی ها با مجموع بدهی ها و حقوق صاحبان سهام یا سرمایه برابر است، تمامی حساب ها دو ماهیت بدهکار و بستانکار دارند. دارایی و تمامی حساب های زیرمجموعه آن ماهیت بدهکار و بدهی ها، حقوق صاحبان سهام و تمامی حساب های زیرمجموعه آن ها ماهیت بستانکار دارند. در حساب دو طرفه T که از آن به منظور نوشتن اسناد مالی استفاده می کنند، حساب های ستون سمت راست ماهیت بدهکار و شبیه به اقلام دارایی دارند و حساب های ستون سمت چپ که سبب کاهش دارایی می شوند ماهیت بستانکار دارند. نحوه ثبت، افزایش و کاهش هر حساب به ماهیت آن بستگی دارد. افزایش حساب هایی که ماهیت بدهکاری دارند در ستون بدهکار و کاهش این حساب ها در ستون بستانکار ثبت می شود. برای تشخیص ماهیت حساب ها در حسابداری می توان حسابی که به ارزش شرکت

اضافه می کند را با ماهیت بستانکار و حسابی که از ارزش شرکت می کاهد را با ماهیت بدهکار شناخت. یکی از راه های کنترل ثبت درست حساب ها شناخت ماهیت حساب ها است. به این صورت که حساب هایی با ماهیت بدهکار باید در طول سال مالی و یا در انتهای آن، مانده بدهکار داشته باشند یا نهایتاً صفر باشند. بنابراین اگر این حساب ها دارای مانده بستانکاری باشند ممکن است در ثبت اسناد حسابداری حساب هایی خلاف ماهیت ثبت شده باشند.

ماهیت حساب ها به چهار دسته تقسیم می شود:

۱. بدهکاری
۲. بستانکاری
۳. ماهیت خنثی یا بدون ماهیت
۴. ماهیت دوگانه

لازم است حسابداران به قدری بر ماهیت حساب ها در حسابداری مسلط شوند و شناخت داشته باشند تا بدون صرف وقت ماهیت حساب مورد نظر را تشخیص دهند.

ماهیت بدهکار (Debit)

یکی از پرکاربردترین ماهیت حساب ها در حسابداری ماهیت بدهکار است. حساب های گیرنده ماهیت بدهکار دارند.

از جمله حساب های با ماهیت بدهکار می توان به موارد زیر اشاره کرد:

- نقد و بانک
- تنخواه گردان
- پیش پرداخت اجاره
- حساب های دریافتی
- اسناد دریافتی
- کسر اسناد پرداختی
- ساختمان
- ماشین آلات
- زمین
- تجهیزات و اثاثیه
- سرقتی

- حق اختراع
- زیان حاصل از فروش دارایی ها
- خرید
- تحقیقات از دست رفته خرید
- موجودی کالا
- تخفیفات نقدی فروش
- برگشت از فروش و تخفیفات
- برداشت
- هزینه بیمه
- حقوق
- مطالبات وصول نشدنی
- ملزومات مصرفی
- هزینه استهلاک
- هزینه استهلاک دارایی های نامشهود
- بهای تمام شده کالای فروش رفته
- هزینه حمل کالای خریداری شده
- هزینه آگهی

#۲ ماهیت بستانکار (Credit)

یکی دیگر از کاربردی ترین ماهیت حساب ها در حسابداری ماهیت بستانکار است. برخلاف حساب های با ماهیت بدهکار حساب های بستانکار ماهیت ارزش دهنده دارند. در حساب دوطرفه یا T حساب های ستون سمت چپ ماهیت بستانکار دارند و ماهیتی شبیه به اقلام بدهی ها و سرمایه خواهند داشت.

از جمله حساب های با ماهیت بستانکار می توان به موارد ذیل اشاره کرد:

- کسر اسناد دریافتنی
- ذخیره مطالبات مشکوک الوصول

- حساب های پرداختی
- اسناد پرداختی
- سود حاصل از فروش دارایی ها
- تخفیفات نقدی خرید
- برگشت از خرید و تخفیفات
- فروش
- سرمایه
- استهلاک انباشته
- سود انباشته
- بهره پرداختی اوراق قرضه
- درآمد بهره اوراق قرضه
- درآمد تحقق نیافته
- ذخیره کاهش ارزش سرمایه گذاری در سهام به ارزش بازار
- سرمایه پرداخت شده از محل سهام
- سهام عادی
- سهام ممتاز
- سود انباشته
- سود سهام پرداختی
- اوراق قرضه پرداختی

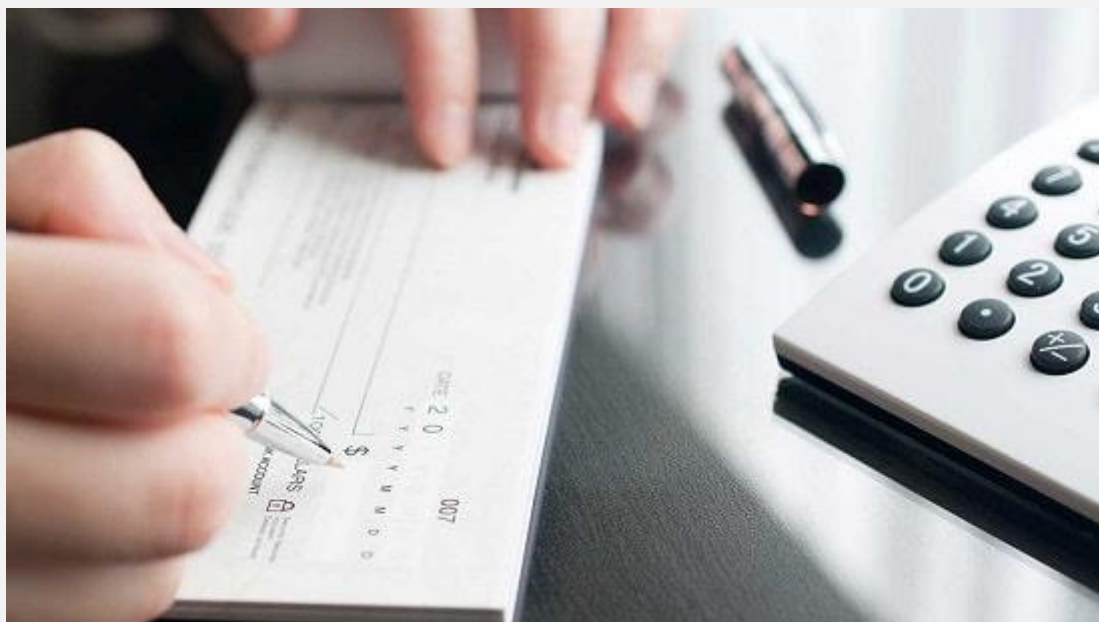
#۳ حساب های خنثی یا بدون ماهیت در حسابداری (Accounts Without Nature)

برخلاف حساب های بدهکار و بستانکار که در کلیه صورت های مالی جای مشخصی دارند و در سمت چپ و راست جدول T حسابداری قرار می گیرند، حساب های با ماهیت خنثی یا بدون ماهیت فاقد جایگاه هستند. حساب های خنثی اغلب جنبه تعهدی دارند.

تمامی حساب های خنثی نظیر حساب های انتظامی دارای ۲ ویژگی ذیل می باشند:

- طرف هیچ حساب مالی قرار نخواهند گرفت.
- در گزارش ها و صورت های مالی از آن ها استفاده نمی شود.

حساب های انتظامی به منظور نگهداری اطلاعات غیرمالی و برای گرفتن و دادن چک و سفته به کار می روند. این اسناد به عنوان وثیقه در شرکت استفاده می شوند.

از جمله کاربردهای حساب های خنثی می توان به موارد زیر اشاره کرد:

- کاربرد فراوان در حسابداری دولتی
- ثبت بدهی های احتمالی
- ارائه تضمین در خصوص دریافت منفعت برای طرفین

با توجه به کاربردهای حساب های انتظامی به عنوان یکی از حساب های با ماهیت خنثی، در صورتی که شرکت اسناد انتظامی را دریافت کند، حساب انتظامی بدهکار و طرف حساب انتظامی بستانکار می گردد؛ اما اگر اسناد انتظامی نظیر چک و سفته از سوی شرکت به فردی حقیقی یا حقوقی ارائه گردد، طرف حساب های انتظامی شرکت بدهکار و حساب های انتظامی بستانکار می گردند.

#۴ ماهیت دوگانه حساب ها در حسابداری (Dual Nature of Accounts)

از دیگر ماهیت حساب ها در حسابداری حساب هایی با ماهیت دوگانه هستند. مانده چنین حساب هایی می تواند بدهکار و یا بستانکار باشد. حساب هایی چون جاری شرکا از این جمله می باشند. حساب دوگانه ای چون جاری شرکا که به منظور ثبت دریافت و پرداخت های سهامداران و شرکای شرکت مورد استفاده قرار می گیرد، گاهی زیرمجموعه حساب کل سایر حساب های دریافتی و گاهی زیرمجموعه حساب کل سایر حساب های پرداختی قرار می گیرد. این امر بستگی به آورده سهامداران یا وجهی دارد که به حساب سهامداران واریز می شود.

